

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, szombat 1910. szeptember 24.

217 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

TÁRS

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A magyarság erősödése.

Talán egy nemzetnek sem kell annyira érdeklődni, vajjon erősödött, haladt, gyarapodott-e, mint nekünk. Nem csak külső terjeszkedésünk, hanem számbeli megerősödésünk is életbe vágó kérdés. Ez utóbbi most nagy gondot ad Franciaországnak, mely az inferioritás bekövetkeztétől retteget. Pedig Franciaország anyagi gazdasága elviselhetőbbé teszi a számbeli gyarapodás hiányosságát. De ezt ott is nemzeti csapásnak tekintik. Mit szólunk mi, akiknek nem csak kulturharcot kell vívniuk. nem csak a gazdagabb lét fegyverével kell szembezállanunk, melyet szintén torkunkra fognak ellenségeink, hanem a téglákat is számlálnunk kell, amelyekkel államiságunk külső falát építjük?

A népszámlálás adatait még soha sem kellett oly izgatottan várnunk, mint ma, amikor a kivándorlás okozta népmozgalom fajunk számbeli erejéből nem enged tiszta képet alkotni. De a természetes népmozgalomról éppen a népszámlálás küszöbén az országos statisztikai hivatal által kiadott munkát nem csekély megnyugtatót nyújt és elég reményt meg bizalmat kelthet; ámbár ez éppen nem jelenti azt, hogy állapotunkkal meg lehetnénk elégedve.

A magyarság terjedését az új házastársak bevallása mellett legjobban, sőt még jobban a születésekkor bementett anyanyelvi adatok hullámválása bizonyítja. Vannak ugyan vármegyék, amelyekben a magyarságnál a születések száma csökkent; de nem annyira, hogy az átlagos számnak rovására lenne. Lehet ez helyi jelenség is; de mindenesetre megérdemli az alaposabb utánjárást, mert nekünk minden egyes lélek vesztesége kár.

Erdélyben különös figyelmet követel a székely vármegye népességi mozgalmá. Nem lehetünk megelégedve azzal, hogy ezek a nemzeti örökségek nem gyarapodnak még a természetes arányban sem. Mivel hogy onnan állandó a kivándorlás, melyet nem ellensúlyoz a visszavándorlás, a múlt népszámlálás végeredménye is kisebb szaporodást mutatott a természetesnél. Ha most még a természetes arány is megromlik, akkor azt már nem nevezhetjük egészséges és bizalomkeltő állapotnak. Rajta kell tehát lennie a kormánynak, hogy keresetforrások nyitása és erősítése által, új telepítésekkel oltsa be a hanyatlásnak kitett székely vért; ellenben a kivándorlásra hajlandó vagy talán kénytelen emberek útját pedig irányítsa Erdély belső részei vagy az anyaország felé. Azt hisszük azonban, hogy a keresetforrások növelése magában a bennlakókban is meg fogja erősíteni a szülőföldjükhöz való ragaszkodást. A székely magyarság erősítése már azért is fölülte szükséges lenne, mert ez a legjobb és legközelebb fekvő anyag a belső

erdélyi magyar szigetek növelésére és kiterjesztésére.

A németek és tótok születési aránya romlott leginkább a statisztikai jelentés szerint. Az igazi okot majd csak a népszámlálás fogja kideríteni; de azt hisszük, nem csalódnunk, ha ezt a ki- és az elvándorlásra, valamint a városok magyarosodására visszük vissza. A születési arányokat ugyanis csak a múlt népszámlálás adataihoz lehet mérni. Már most a kivándorlás legerősebb a tótok közt, úgy, hogy nem fogunk csodálkozni, ha a legközelebbi népszámlálás a tót lakosság fogyását fog beszámolni. Ez éppen nem lesz meglepő. Erre utal már a születések számának nagy megfogyatkozása is, amit másból alig magyarázhatnánk meg, minthogy a gyermektelenségi mesterkedés nem hatolt be, legalább olyan frapáns mértékben semmiesetre sem a tótok közé.

A németek jórésze pedig a városokba húzódik, vagy eredetileg ott élt; itt pedig nagyon szépen magyarosodik, úgy a német születések csökkenését részben mindenesetre a magyarság javára írhatjuk s ez a tényező bizonyára benn lesz a magyar születések többletében. Bizonyítani látszik ezt az a körülmény is, hogy a magyarság születési szaporodása éppen az ország nyugati felén tapasztalható legnagyobb arányszámban, tehát ott, ahol a legjobban emelkedő városi élet található. A kivándorlásra és részben a városi élet visszahatására kell vonatkoztatnunk azt a meglepő adatot is, hogy az izraelitáknál a szülei száma nagyarányban megcsappant, holott eddig a szaporaságban elsők voltak.

Bizalomkeltő ránk nézve az, hogy a halálozási arányszám javult, főleg a gyermekhalandóság aránya és ebben legkedvezőbb a magyarság helyzete. Ez eléggé ellensúlyozza a születések bizonyos megfogyásának általános jelenségét. A születések megfogyásának főoka már a város. Tapasztalati dolog, hogy a városokban kevesebb a gyermek. Ennek az ideges élet és természetellenes munka tényezői mellett mesterséges, immorális vagy kényszerű okai vannak. Az intelligens foglalkozások osztályai általában kevesebb a gyermek. Ez tapasztalatiilag bebizonyított dolog. Ujabbban azonban sűrűbben és sűrűbben fordul elő a gyermekáldás mesterséges korlátozása, mely mint tudjuk, már a nép körében is jábra kapott. Ennek vannak gazdasági okai is; de főképen a morális lazultság a bünszerű benne. Nagy kalamitás lenne Magyarországra, ha általánosabbá válnék. Látjuk, mennyire rémületbe ejti Franciaország gondolkodó köreit. Meg kell tennünk mindent az elhárítására, mielőtt nálunk is veszedelmes alakot öltene. Az elhárításnak ott, ahol nem ütközik már megcsöknyösödött romlottságba vagy természetessé vált beteg állapotba, több tényezője van. Egyrészt a törvényes felügyelet

és megtorló eszközök szigorú kezelése, főképen a lelkiismeretlen bábák és kerítőnők kegyetlen üldözése, másrészt pedig a gazdasági helyzet javítása. Bajos morálprédikációval állani elő még az államnak is, akkor, amikor polgárainak megélhetését maga is inkább megnehezíti, mint könnyíti. Amikor a városokban oly nagy a drágaság, a lakásszükség, egyáltalában olyan fejtörő gondot okoz, sőt kétségbejött sokakat a megélhetés, akkor a családapa inkább fél a család szaporodásától, semhogy örüljön neki. De sokat ront az eddig divott korcs nevelési mód is, mely csak léhaságra kapta az ifjúságot, kiváltképen a nőket, akik munka nélkül szeretnének kényelmeskedni, parádészkodni, a kiket a megromlott modern majmolás szelleme egészen kitértett az egészséges, természetes családi tisztaság tradíciójából.

Vissza kell állítanunk ezt is a racionális életberendezések inaugurálása mellett, hogy a magyar faj szaporodását, ezzel a magyarság szükséges számbeli erősségét biztosíthassuk; mert e nélkül Magyarország bizony csenevész földrajzi és közjogi forgalom lesz, de nem erős ország, nem erős állam.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Maylender Mihály dr. országgyűlési képviselő tegnap Budapestre utazott, hogy az országgyűlés őszi ülészakának megnyitásánál jelen legyen.

— **A kormányzó-helyettes vizsgálata.** Részletesen foglalkoztunk már azokkal a védőintézkedésekkel, melyeket a tengerészeti hatóság s a városi tisztviselői hivatal léptetett életbe, hogy a kolera behurcolása megakadályoztassék. Közöltük azt is, hogy Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes, mielőtt szabadságáról visszatért, részletes jelentést kívánt az eddigi rendszabályokról s több hézagpótló utasítást is adott, melyeket már foganatosítottak. Az eddig teljesített óvintézkedések úgy az érdekelt hatóságokban, mint a közönségben is azt a megnyugtató érzést keltették, hogy a lelkiismeretes rendszabályok folytán a várost semmiféle veszedelem sem fenyegeti. A kormányzó-helyettes azonban személyesen is meg akar győződni a kolera elleni védekezés már életbeléptetett módozatairól s azért elhatározta, hogy azokat felülvizsgálja. Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes tehát ma délután félnapos több kormányzósági tisztviselő a tengerészeti hatóság orvosa s a városi tisztviselői hivatalában ellenőrző szolgálatot fog tartani.

A kormányzó-helyettes megtekinti a városi járványkórházat, a városi fertőtlenítő telepet, a tengerészeti hatóság járvány telepét s a kivándorlási házat. A vizsgálat a legkisebb részle-

tekre is ki fog terjedni s amennyiben a védekezési intézkedések között valami hiányt találna, gondoskodni fog annak azonnali pótlásáról.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület ma pénteken délután hat órakor Corossacz első alpolgármester elnöklésével ülést tart, melyen a szokásos bejelentéseken, indítványokon és interpellációkon kívül Foretich városatyának a városház épületének egy emelettel való felemelésére vonatkozó indítványa, hitelkérés a katonai ügyosztály költségeire, a kolera elleni intézkedések költsége, a kórház 30.000 koronás hitelkérese, a népszámlálás költségeinek fedezése, az új halcsarnok terveinek tárgyalása és a régi villamostelep telepeinek megvásárlása, azonkívül számos kisebb jelentőségű ügy szerepel.

— **A fertőzött helyek nyilvántartása.** A belügyminisztérium telefonon értesítette a kormányzóságot, hogy a hozzá beérkező hivatalos jelentések alapján napról-napra pontosan közölni fogja a kormányzósággal az ország kolerától fertőzött helyeinek a névsorát. A napi jelentéseket Hegedüs Valér, a kormányzóság kivándorlási előadója veszi át s azt azonnal közölni fogja az érdekelt hatóságokkal, a kivándorlási ház bérlőjével és az amerikai konzulátussal. A ma érkezett fertőzött helyek névsorát Hegedüs már szét is osztotta.

— **Térzene.** A városi zenekar ma, pénteken este fél kilenctől fél tizenegyig a Piazza Danten hangversenyt ad, a következő műsorral.

1. Till — „Ronde des Bons Vivants“ induló.
2. Catalini — Potpourri az „Edmée“ operából.
3. Wagner — Potpourri a „Lohengrin“ operából.
4. Czibulka — „Stephanie“ gavotte.
5. Weber — Nyitány a „Bűvös vadász“ operából.

— **Bóra az Adrián.** A nyílt tengeren már napok óta dühöngő bórás szélvész nemcsak a parti hajózásban, hanem a rendes járatokban is kisebb-nagyobb késéseket idéz elő. Így az Ungaro-Croata hajózársaság „Dániel Ernő“ nevű gőzöse, mely Fiume—Vé ence közt teljesít rendszeres szolgálatot, ma csak nagyobb késéssel érkezhett a kikötőbe. A hajó, mely tegnap este menetrendszerű időben indult el Velencéből, csak délelőtt tíz órakor, négy óras késéssel érkezett Fiuméba. Az utasok természetesen lekésték a reggeli gyorsvonatokat s csak este folytathaják utjukat hazafelé.

— **Tűz a parkettgyárban.** A Via Molin levő Milch és Battistin-féle parkettgyárban tegnap este hat óra felé tűz ütött ki. A tűz a gyárnak abban a részében támadt, ahol a nyers és feldolgozott faanyag volt szárításra felhalmozva.

Hat óra felé ugyanis valaki a gyárban észrevette, hogy az említett helyiségből sürt füst gomolyog kifelé. Felfedezéséről rögtön értesítette a gyár többi alkalmazottait, majd azonnal tűzoltókért telefonáltak. Rövid idő múlva a tűzoltók már a tűz színheiyén voltak. Belátták azonban, hogy a felhalmozott faanyagot nem lehet megmenteni, mert az egész raktárban fojtó füst gomolyog s a faanyag több helyen is ég. A tűzoltók tehát teljes erővel hozzáfogtak a veszedelmes elem elfojtásához.

Időközben a gyár épülete előtt nagyszámu kíváncsi ember seregleit össze, mire a rend fenntartására a rendőrség részéről Pecnich rendőrtiszt jelent meg néhány rendőrrel. Este kilenc óra felé sikerült a tűzoltóknak a tüzet lokalizálni. Óvatosságból azonban egy kisebb őrséget hagytak hátra, amely egész éjjel a parkettgyárban tartózkodott. Dolguk azonban már nem akadt. A tűz keletkezésének okát, eddig nem sikerült megállapítani. Valószínű, hogy a faanyag gyorsabb szárítására a raktáron keresztül vezetett gőzcsovek egyike túl volt hevítve és a száraz faanyag ettől tüzet fogott. A kár jelentékeny, de hirtosítás utján megtérül.

— **Halálozás.** Palecsko Péter Pál, a fiumei dohánygyár szertári kezelője tegnap délután a gyár irodahelyiségében hirtelen rosszul lett s azonnal meghalt. Az elhunyt harmincnégy évet töltött a dohánygyár szolgálatában. Halála általános részvételt keltett tisztviselőtársaiban. Temetése holnap, szombaton délután lesz.

— **A buccari-i iskolahajó a dokkban.** A buccari-i tengerészeti iskola „Vila Velebita“ nevű hajója tegnap délután Fiuméba érkezett. Az iskolahajót ma a Danubius gyár dokkjába viszik, ahol általános tisztogatási és átfestési munkálatoknak veszik alá, ezenkívül kisebb javításokat is végeznek rajta.

— **A postatakarékpénztár nemzetközi giróforgalma.** A postatakarékpénztár igazgatósága közölni teszi, hogy átutalási forgalmát az ez évi október 1-ével Franciaországgal és Belgiummal is megkezdi. Az első helyen említett átutalási forgalmat Franciaországnak egyik legnagyobb bankja, a Société Générale és 400 fiókja, az utóbb említett forgalmat pedig a Banque International de Bruxelles, összes fizető helyeivel fogja közvetíteni. A postatakarékpénztár nemzetközi átutalási forgalma tehát október 1-től kiterjed Német-, Olasz-, Franciaország, Svájc, Belgium és Angliára.

— **Talált holttest.** Ma reggel több halás a voloscai tengerből partján egy jól öltözött térfi holttestre bukkant, amelyet a víz a partra dobott. A hullát a voloscai temető halottsházába szállították. Eddig nem sikerült megállapítani, hogy szerencsétlenség vagy bűntény történt-e.

— **Kállay Jolán Nyitrán.** A „Délmagyarország“ írja: Kállay Jolánról, a sokat hányatott szeniális primadonnáról mindenki úgy tudta eddig, hogy valahol Oroszországban keresi a csengő babérokát. Ugylátszik, a primadonna időközben megunta Moszkva és Pétervár orfeumait, legalább erre vall az a körülmény, hogy leszerződött egy harmadrangu társulathoz — Nyitrára. Valamikor az első között is első volt, most pedig kénytelen beérni a felvidéki közönség tapsaival, egy egészen kicsi, jelentéktelen színtársulannál. Egyébként nem is olyan gyöngye a Szabó Ferenc társulata. Néhány ismert színész és színésznő is van közöttük. Ime a névsor:

Kállay Jolán szubrett primadonna, Bándy Rózi koloratúrekesznő, aki tavaly Fiumében is volt, Fűredi Ilonka énekes naiva, Sz. Hervai Erzi drámai hősnő, Sebestyén Irma énekesnő, Róna Rózi szende, naiva, G. Székely René komika, anyaszínésznő, Fekete Mariska, Till Irma, Pálfi Margit, Pintér Irma, Radványi Böske, Rédei Frigyesné kardalosnő és segédszínésznő. — Szabó Ferenc hősszerelmes, Fodor Oszkár bonviván, Inke Rezső énekes-bonviván, Nagy Gyula opera- és operettszerelmes, tenor. Barics Gyula opera, operett és népszínmű bariton, Gulyás Menyhért operettbuffó, Justh Gyula apa- és jellemszínész; Rédey Frigyes, Pintér István, Török Sandor, Fekete Béla, Réz József, Aczél Antal kardalosok és segédszínészek.

— **A kivándorlás csökkenése.** Julius hónapban a kivándorlás, szemben az előző év hasonló időszakával, megcsappant. Hivatalos statisztika szerint 4486-an vándoroltak ki; tavaly júliusban pedig 4535-en. Magyarországra visszavándoroltak 1429-en.

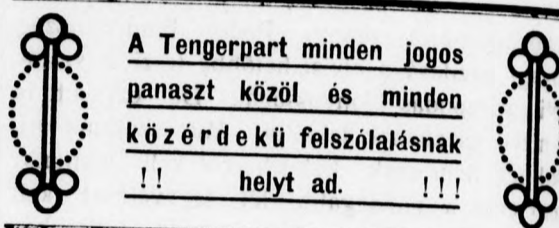
— **A bevándorlás korlátozása.** Az utóbbi időben gyakran híre járt, hogy az Amerikába való bevándorlást rövidesen megfogják szorítani. Mint most Newyorkból írják, ez a hírtéves. Keefe, a newyorki főbiztos, a korlátozás mellett kardoskodik ugyan, a parlament azonban ehhez semmi esetre sem fog hozzájárulni. A parlamentben ugyanis nagyon sok a nagyiparos és gyáros, kik a korlátozási törekvés ellen sikeresen védekezni fognak, mert ez életbevágó érdekeik ellen irányul.

— **Kereseti viszonyok Ameriában.** Kertész miniszteri tanácsos, ki eddig a belügyminisztérium kivándorlási osztályát vezette „A kivándorlás szabályozása“ címen könyvet írt. Könyvében érdekes statisztikát közöl az amerikai kereseti viszonyokról. E kimutatás szerint 439.208 munkás 10—12 dollárt (50—60 koronát), 390.367 munkás 75—100 koronát, 106.700 munkás 100—125 koronát és 51.628 munkás hetenkint 125 koronán felül keresett.

— **A magyar bab exportjának veszedelme.** A francia kormány a magyarországi kolerajárványra való tekintettel, megtiltotta a Magyarországból származó összes szárazfözelék, száraz és friss gyümölcs, használt ruhák és ingóságok behozatalát. A magyar mezőgazdaság exportjának egyik leglényegesebb cikkét sújtja a francia kormány tiltó intézkedése, amennyiben a magyar bab évről-évre tekintélyes mennyiségekben hagyja el a fiumei kikötőt külföldi rendeltetéssel. A francia kormány intézkedése óriási konsternációt keltett a helybeli exportkereskedők között, mert nem tudják, hogy az uton lévő áruikkal, amelyek értéke százezrekre rug, mi fog történni. Az összes magyar exportőrök testületileg sürögösen felirtak a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy orvoslást keressenek a sérelemért.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnapi, részben a mai napon a következő hajók érkeztek: „Jadran“ osztrák gőzös Metkovicból 40 hordó borral és 30 tonna cementtel. „Vassilissi Olga“ görög gőzös Piraeuszból üresen. „Mátyás király“ magyar gőzös Triesztből üresen. „Douro“ angol gőzös Hullból 200 tonna kőszénrel és 60 tonna vegyes áruval.

Indult: „Szapary“ magyar gőzös Marseillebe 20 tonna cukorral és 10 tonna ásványvízzel.

Távirat ◀▶ Telefon

A kormány tagjai a fővárosban.

BUDAPEST, szept. 23. Hédeváry miniszterelnök ma délután egy órakor a fővárosba érkezett. A miniszterelnök most már állandóan Budapesten fog tartózkodni, minthogy a kormány a jövő hét első felében akarja megtartani a képviselőház őszi időszakának megnyitása előtti első miniszteri tanácsát. A kabinet tagjai is legkésőbb hétfőig a fővárosba érkeznek.

A közös költségvetéseket

összeállították.

BÉCS, szept. 23. Az 1910. évi közös költségvetést most már véglegesen megállapították s a tegnapi közös miniszteri tanácsn az költségvetés megszerkesztésével foglalkoztak. A jövő évi költségvetés rendes kiadásai nem igen mutatnak emelkedő irányzatot, annál inkább megnövekednek a rendkívüli kiadások, minthogy ott állítják be a hadsereg, de különösen a haditengerészet szükségleteire vonatkozó összegeket.

Az admirális jelentése

a delegációknak.

BÉCS, szept. 23. A tegnapi közös miniszteri tanács után a közös nagügyminiszter utasította a tengerészeti hadvezetőséget, hogy a delegációk elé terjessze mielőbb a haditengerészeti szükségletre vonatkozó kimutatást. A közös hadügyminiszter ezzel azt akarja elérni, hogy a delegációk tiszta képet alkothassanak a halaszthatatlan beruházásokról.

Látott már ilyen gyorsaságot?

Tegnap szinte holtbeteg voltam; rettentően köhögtem; nehezen lélegzettem, fájt a nyakam és nehezen nyeltem. És ma minden elmúlt, vége. És hogyan? Egyetlen doboz valódi Fay-féle szodeni ásványpasztillától, a melyet 1 kor. 25 fillérért vettem a gyógyszerárban, elmúlt szörnyű betegségem.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Güntzert, cs. és kir. udvari szállító, Wien IV./I. Grosse Neugasse 17.

Egy ügyvédi kamara érdekes ítélete
 EPERJES, szept. 22. Az itteni ügyvédi kamara ma tárgyalta Horvát Gyula nyugalmazott járásbíró, poprádi ügyvéd és segédje Holländer Jenő dr. ügyvédjelölt fegyelmi ügyét, melyből kifolyólag Horvátot nyolcszáz korona pénzbírságra, jelöltjét pedig a lajstromból való törlésre ítélte. A szigorú ítéletnek oka a törvény kijátszása, amely sérti a kar tekintélyét.

Romániából utazó

koleragyanus magyar.

BUDAPEST, szept. 23. A határrendőrség táviratilag közölte a fővárosi hatóságokkal, hogy Románia koleragyanus részéből egy Wellman nevű ember utazik Budapestre. A rendőrség minden intézkedést megtett, hogy Wellmant a keleti pályaudvaron felartóztatva egészségügyi vizsgálatnak vethesse alá.

Rovancsolás elől a halálba.

KASSA, szept. 23. Mácsay Lajosné hevesi postamesternő revolverrel föbelőtte magát és meghalt. Tegnap érkezett Hevesre egy postatitkár, hogy Mácsayné hivatalát rovancsolja, de a postamesternő a rovancsolás előtt öngyilkos lett.

Kolerahalál Magyarokanizsán.

MAGYARKANIZSA, szept. 23. Bicska János földmives ma ázsiai kolerában meghalt.

Sikkasztó bankpénztáros.

EPERJES, szept. 23. Holina József a „Tátrabank“ pénztárosa huszezer korona elikkasztása után felesége és gyermekei hátrahagyásával Amerikába szökött. Holina a sikkasztott pénzt elkártyázta.

Tárgyalás a bankszabadalom miatt.

BÉCS, szept. 23. A „Neue Freie Presse“ híradása szerint Bilinski osztrák és Lukács magyar pénzügyminiszterek megegyeztek a bank ügyében kiküldött referensek folytatólagos tárgyalásának újra való felvételében.

Passzív rezisztencia

a bosnyák vasutakon.

SZERAJEVO, szept. 23. A vasutasok szövetségének lapja rendkívüli kiadásban hívja fel a vasutasokat, hogy éjjelkor kezdjék meg passzív rezisztenciát.

Románia flottát épít.

PÁRIS, szept. 23. A „Matin“ bukaresti értesülése szerint a román kormány flottát szándékozik építeni, amelyre 350 millió leit fog fordítani.

Törökország és a hármasszövetség.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 23. Turkan pasa pétervári török magykövetnek az orosz kormány szemrehányást tett, hogy nem tudja megérteni, miért erősíti meg Törökország a Boszporusz torkolatánál a Fekete-tengeren a partvidéket, a török flotta miért látogatja meg olyan sürűn a fekete-tengeri kikötőket és miért sürgeti annyira a Porta a Saras-vasut építését. Mindez arra vall, hogy Törökország céltudatosan iparkodik a hármasszövetséghez csatlakozni, mert egy középeruópai nagyhatalom kényszeríti rá és ezek a jelenségek alkalmasak arra, hogy a jó viszonyt Pétervár és Konstantinápoly között megrontsák. Turkán pasa azt válaszolta, hogy az ő kormánya nemcsak barátságot kíván Oroszországgal, de az a szándéka, hogy a viszony mennél szívesebb legyen, a béke fentartását pedig sohasem akarta inkább megőrizni Törökország, mint éppen most.

Bedőlt iskolaépület.

BOROSZLÓ, szept. 23. Nagy katasztrófa történt Babice határmenti helységben. Egy épülő iskola falai beomlottak és maguk alá temettek négy munkást s több gyermeket. Két munkást és egy gyermeket holtan ástak ki a romok alól, a másik két munkás és három gyermek halálosan megsebesült.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Bristol Szálloda

:: Deák korzó ::

Szíves tudomására hozom tisztelt vendégeimnek és a n. é. közönségnek, hogy a Bristol-szállodát ismét átvettem s azt, valamint a hozzátartozó kávéházat és éttermet továbbra is vezetni fogom.

Pontos és jó kiszolgálásról biztosítom tisztelt vendégeimet és szíves támogatást kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Förster Konrád

a „Bristol-szálló“ bérlelője.

ROYAL SZÁLLODA

Kossuth Lajos u. - FIUME - Interurb. Telef. 121.

- Központi fekvésű elsőrangú családi szálló -

a villamos vasut mentén, lift, fürdő, villanyvilágítás stb.

:: Omnibus minden vonatnál. ::

Tulajdonos DRASKOVICH MIKLÓS.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, légységében és olcsóságában.

Bel- és külföldi tapasztalattal, több nyelv ismeretével bíró, utazásban jártas 26 éves kereskedő,

felügyelői, raktárnoki,

vagy irodai állást keres. Ajánlatok „Mercur“ jeligére a kiadóhivatalba intézendők.

Fiume első, legnagyobb és legjobb hírnevű óraüzete

Nattich Henrik - Fiume (Corso)
CHRONOMÉTER ÉS MŰORÁS.

Különlegességi raktár valódi genfi és Glas-hütte-féle gyártmányú elsőrendű órákban és chronométerekben.

aAlpított 1880.

Atapított 1880.

A fiumei m. kir. dohánygyár tisztikara fájdalommal jelenti szerett kartársának

Palecsko Péter Pál

m. kir. dohánygyári szertári kezelőnek

folyó hó 22-én történt elhunytát.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 24-én, délután 3 órakor fognak a gyászházából (Dohánygyár) örök nyughelyére kísértetni.

Áldás és béke poraira.

Nemes Henr. bazárja Fiume v. Fiumara 4. Nagy válszték iskolatáskákban, bevásárlótáskákban, utazó táskák- és kofferek, gyermek-, női- és férfi cipőkben. Football cipők 9 koronáért. Esernyők, sapkák stb. Ingek, harisnyák minden nagyságban és minőségben. Konyhaeszközök, porcellánaru k; utazási cikkek, játékszerek, gyermekkocsik és játékkártyák stb. nagy raktára.

Malosek Pál

szobafestő, címfestő és mázoló

A fiumei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánlja szolgálatait. Vállal minden e szakba munkát — új épületek teljes festését is — olcsón és kifogástalanul.

Cim: Via Caserma 5. sz., I. em.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszertárak, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

• A legmagasabb árban veszek •
uraságoktól levetett ruhákat

BROTT LAJOS
VEGYTISZTÍTÓ

Vicolo Germania 1. sz. Vicolo Germania 1. sz. 1.

Ujságelárusítók (rikkancsok)

jó heti fizetéssel és eladási jutalékkal felvétetnek „A TENGERPART” kiadóhivatalában Vicolo dell' Ospedale, Wurzer-ház.

Ujonnan épül!

BONVECCHIATI

:: szálloda és vendéglő ::

VELENCE

A Szt. Márk-tér közelében.

Villamos világítás. - Központi fűtés. - Elismert jó konyha.

Penzió borral naponként 10 lira. Szobák 2.50-től 3.50 liráig.

Puntigami sör kimerése. :: Tiszta, ficom ház.

Tulajdonosok:

FRATELLI SCATTOLA.

Hôtel SPLENDIDE - Lido-Velence

Elegáns hűvös szobák tengeri kilátással.

Motorcsónak az állomáshoz és vissza. Családokkal hosszabb tartózkodásnál külön megállapodás személynként napi 12 lirától felfelé.

TULAJDONOS: TEPÉRINO HUBER A. és E.

Bonin penzió Velence

Corte Barozzi, a Britannia-szálló mellett. !!

Kitünő bécsi konyha, különösen magyarok és osztrákok által látogatva, egy percnyi távolság a Márkus-tértől.

Hôtel Jolanda & Bavaria

étteremmel és kávéházzal

Riva Schiavoni VELENCE a Lido hajóállomással szemben.

A tengerre néző, szép, modern szobák. Fedett és nyílt terrasz. Német és magyar konyha.

Münchener és pilzener sör egyenesen a hordóból kimerve.

Levelezés minden nyelven.

Pauly és Tsa Velence

Ponte Consorzi, a Szt. Márktér mellett.

Saját készítményű műbutorok, márvány-, bronz-, mozaik- és üveggészletek óriási raktára.

Szabad megtekintés.

78 kiállítási terem.

Magyar ügyvezető.

A Tengerpart kiadóhivatala és szerkesztősége

a Vicolo dell' Ospedaleban levő Wurzer ház I. emeletén van.

AURORA kávéház

Velence Szt Márktér

Kitünő fagyalt, tea kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

Kiránduló társaságoknak és iskoláknak olcsóbb árak.

Americana

kémiai ruhatisztító intézet amerikai minta szerint.

Értesítem n. é. közönséget arról, hogy amerikai utamról hazatérve, a via Governo 5. szám alatt egy amerikai rendszerű, teljesen modern gépekkel felszerelt kémiai ruhatisztító intézetet nyitottam.

Számos megbízást kér

M. Löwinger

KIADOTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

NYOMATOTT CHILKO JÓZSEF „NERCUR”, NYOMDAJÁBAN FIUME.

A n. é. fiumei közönség szives tudomására hozom, hogy a Via Germania 2. szám alatt levő

SECESSIO KÁVÉHÁZAT

átvettem.

Szakismereteimmel mindenkor arra fogok törekedni, hogy kitünő kávéházi italokkal továbbá bel- és külföldi lapokkal kifogástalanul kiszolgáljam t. vendégeimet.

Minél számosabb látogatást kér

Löffinger Ferenc
kávéház tulajdonos.**SZABÓ VIKTORIA MOSODÁJA**

Via Serpentina 20. sz.

Gyűjtőhely: Via Alessandrina 4. a kapu alatti tözsdében

Marolug nélküli kézi mosás.

Mindentféle női piperék, férfi-ing,

gallér, kézelő stb. a legpontosabban

: elkészítve házhoz szállíttatnak. ::

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Via Edm. de Amicis 4 Fiume

56 szoba. - Tágas étterem, nyáron szép kerthelyiséggel. - Magyar konyha. - Tiszta magyar és külföldi borok. - Kőbányai Polgári Sör. Olcsó árak!

Harisnyakötőde Fiumében.

Deák korzó 26. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, úgy kör- mint hosszugépen. Harisnya fejelések jutányos árban végeztetnek Minél több szives megbízást kér

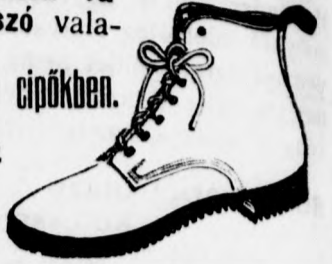
Czimmermann Györgyné.

PERIC PÉTER

FIUME - Via Lodovico Kossuth 19

Egyedüli specialista vadász- és hegyászó valamilyen

különlegesség cipőkben.

Pontos kiszolgálás.
Jutányos árak.**„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.**

A magyarság találkozó helye. — Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron. A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jőhírnévű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazené.

TULAJDONOS:

ifju BUDAI KÁROLY

Magyar Vendéglő

Fiume, Riva Szápáry, az Adria palota mellett.

Magyar étterem. Kizárólag magyar konyha. Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitünő villás reggeli.

Méréselt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Elegáns vendégszobák tengeri kilátással kaphatók.

Telef. 11-49

Tulajdonos:
LIBERMANN IZSÓ**„A TENGERPART”**

— telefonszáma —

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229